

HUMANISTISKE FAG

Undervisningsplaner på Rudolf Steiner-skolen i Skanderborg

Indhold

Dansk	3
Engelsk.....	14
Tysk.....	24
Samfundsfag	30
Historie	34

Dansk

Der undervises i dansk på alle klassetrin (1.-9.klasse)

Centrale kompetenceområder:

- Læsning
- Fremstilling
- Fortolkning
- Kommunikation

Læsning:

Formålet med undervisningen i dansk er at oplive, udvikle og fremme elevernes forståelse for sproget, som det væsentligste middel til at knytte os sammen i forskellige personlige, kulturelle, historiske og politisk-socialt fællesskaber.

Danskfaget skal lægge vægt på den gradvise udvikling af læsekompetence. Læsekompetencen skal medvirke til at skabe grundlaget for udvikling af en alsidig personlighed, der formår selvstændigt tænkende at tage del i udformningen af et demokratisk samfund.

Undervisningen skal tale til elevernes lyst, fantasi og engagement, så de finder glæde ved livet i verden. Læsekompetence bør således vække lysten til uddannelse og til en bred og aktiv deltagelse i samfundet.

Fremstilling:

Der arbejdes målrettet med at give elevernes mod og evne til at formulere sig i skrift, tale lyd og billede om deres liv og drømme.

En mangfoldig og personlig udtryksform er forudsætningen for deres sociale og faglige udvikling.

Fortolkning:

Det er et vigtigt fokus i faget, at man kan lære at møde andre mennesker og synspunkter med en nuanceret forståelse, at man kan lære at se ud over sig selv. Gennem mødet med mange forskellige teksttyper udvikles således sansen for menneskers og kulturers forskelligheder.

Undervisningen i dansk omfatter både fiktion og fakta, det fortryllende, det fantastiske, mystiske, mytiske, eventyrlige, socialrealistiske og det faktuelle for dermed at hjælpe eleverne til at finde ud af, hvor mangfoldigt og omfattende menneskelivet og verden er og kan være.

Kommunikation:

Undervisningen skal gennem oplevelse og læsning af fortidens og vores egen tids litteratur styrke elevernes identitetsdannelse. Deres forståelse af sig selv som en del af en dansk og international sammenhæng.

Danskundervisningen skal bygge på æstetisk, etisk og historisk forståelse. Derfor har undervisningen også til formål at medvirke til elevernes personlighedsudvikling ved at pege på vekselvirkningen mellem sprog og virkelighed og mellem individet og fællesskabet i samfundet. Det vægtes i hele undervisningen i faget, at eleverne udvikler en selvstændig og alsidig personlighed med forståelse for kulturel diversitet og betydningen af demokratiske, sociale spilleregler i samfundet.

Undervisningen skal give eleverne adgang til det nordiske sprog- og kulturfællesskab.

Slutmål efter 9. klasse

Læsning:

- Eleven skal kunne styre og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres sammenhæng
- Kunne læse skøn- og faglitteratur samt avisartikler om almene emner, sikkert og med indlevelse, sådan at indholdet kan gengives sammenhængende
- Kunne udtrykke sig mundtligt og skriftligt om tanker, følelser og erfaringer på en sammenhængende og varieret måde.

Fremstilling:

- Eleven skal kunne udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation
- Kunne skrive historier, breve, sammenfatninger og redegørelser således at indholdet tydeligt fremgår og beherske skriftsprogets normer for stavning, sætningsopbygning og tegnsætning.

Fortolkning:

- Eleven kan deltage reflekteret og nuanceret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer.
- Kunne deltage aktivt i samtaler og diskussioner samt mundtligt gøre rede for det danskfaglige arbejde, så indholdets betydning tydeligt fremgår. Eleven skal udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation.
- Kunne skrive historier, breve, sammenfatninger og redegørelser således at indholdet tydeligt fremgår og beherske skriftsprogets normer for stavning, sætningsopbygning og tegnsætning.
- Have elementære kundskaber i forhold til sproget og kunne gøre iagttagelser af sprogbrug i forskellige situationer for derigennem at kunne videreudvikle sit eget sprog.
- Kunne udtrykke sig gennem billeder, lyd, tekst samt dramatik.

Kommunikation:

- Eleven kan forholde sig til kultur identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster
- Kende til relevante store skønlitterære værker og forfatterskaber, som indgår i kulturarven
- Kunne læse norske og svenske tekster. Eleverne skal kunne skrive opgaver på computere, og aflevere nogle opgaver elektronisk

Delmål efter 3. klassetrin

Læsning

- Eleven kan deltage i højtlesning
- læse selvstændigt
- læse fagrelaterede tekster i forbindelse til fortællestoffet
- læse skønlitterære tekster efter eget valg

Fremstilling

- Eleven kan formulere egne enkle tekster
- kende til og anvende den første simple grammatik

Fortolkning

- opøve indsigt i menneskets forskellige arbejdsopgaver og årets forløb
- udvikle evnen til at skelne mellem moralske yderpunkter

Kommunikation

- genfortælle mere komplekse fortællinger
- videreformidle mere fagrelaterede tekster

Delmål efter 6. klassetrin

Læsning

- Eleven kan læse sikkert og i et jævnt tempo
- fastholde det væsentlige i det læste
- samtale om en læst tekst ud fra egne spørgsmål

Fremstilling

- Eleven kan skrive refererende og beskrivende
- skrive i et nuanceret sprog
- anvende midler til retskrivning
- anvende grammatiske regler til egen formulering
- bruge tegnsætning • have kendskab til hel- og ledsætninger
- skrive med letlæselig håndskrift i et passende tempo

Fortolkning

- Eleven har udviklet sans for retfærdighed og menneskelige styrker
- udviklet en følelse for god litteratur
- Eleven kan lytte aktivt og stille relevante spørgsmål
- Eleven har udviklet sans for sproglige fænomener

Kommunikation

- Eleven kan genfortælle refererende om egne oplevelser eller læst materiale
- tale med et passende nuanceret sprog
- samtale og diskutere på en ordentlig måde

Udviklingen i undervisningen

1. klasse

- Arbejdet i 1. klasse har som mål at barnet bliver kendt med og kan skrive de store bogstaver. Folkeeventyret er det centrale fortællestof. Ved siden af eventyrerne fortæller man om den omgivende verden gennem sagn og fortællinger om forskellige stene, planter eller dyr, om stjernernes gang på himlen eller om menneskets arbejde på jorden.
- Formtegning, recitation, sang og bevægelse.
- Skoleåret afsluttes med et større eventyrskuespil.
- Det primære mål er ikke, at eleverne skal kunne læse i 1. klasse, men at involvere barnet i et aktivt, vækkende og glædesfyldt møde med det talte, skrevne og læste ord.

2. klasse

- At lære at skrive er årets hovedtema. De små bogstaver introduceres i sammenhæng med op øvning af en rigtig håndskrift.
- Fabler og helgenlegender er det centrale fortællestof. Fortællinger om naturen fortsættes.
- Formtegning, recitation, sang og bevægelse, skuespil.
- Egne små tekster skrives og læses.

3. klasse

- Det gamle testamente er det centrale fortællestof sammen med fortællinger om de gamle hovederhverv, bonden, fiskeren, hyrden og smeden.
- Indsigt i årets forløb og menneskets forskellige arbejdsopgaver.
- En sammenhængende håndskrift, skråskriften, bliver etableret.
- Skrive digte og fortællende tekster i grupper og individuelt.
- Orddiktat introduceres.
- Læse ukendte tekster.
- Formtegning, recitation, sang og bevægelse, skuespil.
- Den første grammatikundervisning introduceres.
- Husbygning.

1. - 3.klasse:

Hver enkelt elev arbejder med sit sprog i mange forskellige situationer, ved at tale, ved at genfortælle, ved at fremvise, ved at lytte til hinanden, ved at læse og skrive samt ved at udforske sproget, bl.a. gennem leg, sang og eksperimenter.

Hovedvægten lægges på arbejdet med de elementære læse-, skrive- og stavefærdigheder.

I 1. klasse udnyttes det behov, små elever har for at bevæge sig, hvor de til digte, rim og remser bruger krop, fingre og gebærder i rytmisk bevægelse.

I bogstavindføringen bruges historier, tegning, malning og læreren finder passende vers, hvorved man kan forbinde vejen over billede og lyd til skrifttegnet.

Eksempel: Bjørnen brummer bagved busken, buldrer, bumper og banker.

Sprogopfattelsen bliver næret gennem det daglige fortalte eventyr, genfortælling og dramatisering af dette.

I 2. klasse fortælles om fabler og legender og her er der rig lejlighed til at dramatisere eventyrene, hvilket fremmer den sproglige stimulans.

I 3. klasse fortælles fra Det gamle Testamente, som opfattes som hele menneskehedens historie, og her opleves mange fremmedartede ord og udtryk, idet stemningen i det gamle testaments fortælleform søges bibeholdt.

Ligeledes er danskfaget en del af hjemstavns læren, hvor eleverne hører om og arbejder med de gamle håndværk, bondens liv, fiskerens liv osv. I dette fag siges og bruges mange gamle begreber, hvilket øger ordforrådet og opøver en god udtale.

I al ro tilegner eleverne på en Rudolf Steiner skole sig skrivningen, først senere læsningen. Først gribe derefter begribe.

Ud fra eventyr tilegnes alle konsonanterne og ud fra gebærder tilegnes vokalerne, fordi de har en forbindende og sjælelig stemning. Hertil er skolens særlige fag, eurytmi, til stor hjælp.

Efter i løbet af 1. klasse at have lært de store latinske bogstaver, lærer eleverne de små latinske trykte bogstaver at kende.

Eleverne skriver også selvstændigt, men mere ud fra øret, dvs. at de skriver lydskrift og bliver ikke øjeblikkeligt korrigeret. Det er vigtigt ikke at dræbe lysten til at udtrykke sig skriftligt, ved ustandselige korrektioner. Ud fra det skrevne og gentagelser på tale, lærer de lidt efter lidt ordets korrekte stavemåde.

I 3. klasse øves håndskriftens udtryk.

Læsningen øves nu i form af en læsebog læreren selv har fremstillet ud fra tidligere kendte tekster, eller en anden egnet trykt bog.

Det forventes, at de fleste elever har tilegnet sig den elementære læsning i slutningen af 3. klasse, en undervisning der i høj grad bygger på højt læsningen, både i kor og individuelt.

Der bygges på elevernes erfaringer med hverdagsprog i arbejdet med en forståelse af at tekster er et sprog bestående af udtryk og indhold.

Forskelle mellem det talte og det skrevne sprog opdages og erfares gennem sproglege, dramatisering, skrivning af breve, skriftlige og mundtlige fortællinger.

Lege, dramatisering, samtaler osv. Støtter den sproglige opmærksomhed og forståelse af tekster.

Eleverne opfordres til at læse egnet børnelitteratur hjemme.

Der lægges vægt på den frie samtale med udgangspunkt i elevernes egne oplevelser eller de oplevelser de har haft i forbindelse med stoffet.

Eleverne opmuntres til at spørge og få svar på spørgsmål.

Sværhedsgraden i de skrevne og læste tekster øges, men på baggrund af indholdet i fortællestoffet. I tekstfremstilling arbejdes der mere med sætningsopbygning, levende sprog i form af stemningssættende midler som humor, beskrivelser af store følelser eller større begreber. Eleverne kommer til at møde ordklasserne, som en start på grammatisk arbejde. Et sådant møde tager udgangspunkt i elevens møde med verden således, at eksemplerne relaterer sig til livet. Læseprocessen veksler mellem fælles højt læsning, individuel højt læsning og selvstændige valg af bøger, ud fra fortællestoffet og den enkelte elevs kompetencer. Læreren støtter eleven i det omfang, det synes nødvendigt for bedst muligt at støtte progressionen i læsningen.

4. klasse

- Det centrale fortællestof er den nordiske mytologi, vikingetidens historie samt udvalgte heltesagn. Formtegning, recitation, sang og bevægelse, skuespil.
- Håndskriften plejes, fyldepenen introduceres. Andre skriftformer.
- Brevskrivning påbegyndes, orddiktat og lettere diktater.
- Udforme frie genfortællinger ud fra noget kendt og selvoplevet i vekselvirkning med fælles tekster. Fælles læsestof, højtlesning og stillelæsning.
- Samtaler om det læste.
- Udsagnsordet, tider. Første sætningslære og arbejdet med navne- og tillægsord udvides. Retskrivning.

5. klasse

- De gamle kulturepoker udgør det centrale fortællestof med de græske myter og heltesagn som det væsentlige tema.
- I skrivning øves elevernes personlige udtryk via genfortællinger og små frie opgaver.
- Sketcher og dialoger skrives og fremføres.
- Brevskrivning og diktater.
- Formtegning, recitation, sang og bevægelse, skuespil.
- Veksle mellem forberedt og uforberedt højtlesning, stillelæsning.
- Genfortælle læste bøger mundtligt såvel som skriftligt.
- Direkte og indirekte tale. Anførselstegn og øvrige sætningstegn. Udsagnsordets aktive/passive form.
- Ordklasser.

6. klasse

- Roms historie, Jesu liv og den europæiske middelalder udgør det centrale fortællestof.
- Sætningsanalyse, sprogets iboende love, retskrivning og tegnsætning er de centrale områder for klassetrinnet.
- Større selvstændighed omkring informationskilder øves.
- Skriveglæde søges vedligeholdt gennem frie fortællinger, sketcher/gysehistorier o. l. Hvad der er et godt skrivesprog øves.
- Brevskrivning, også forretningsbreve. Diktater og skoleavis.
- Højtlesning plejes, med både prosa, poesi og skuespil Recitation og skuespil.
- Håndskriften plejes med kalligrafi.

4. - 6. klasse:

I 4. klasse møder eleverne nu i kraftfulde billeder den nordiske mytologi, heltesagn og fortællinger fra Danmarkshistorien. Halvt mystisk, halvt historisk stiger fortiden frem, dramatisk og handlingsmættet. Altså mere historier end historie.

Ud fra dette fortællestof er der gode muligheder for at finde stof til recitation, f.eks. fra Eddaen. Ligeledes kan man i rytmisk tale opføre små og store skuespil om emnet.

I 5. klasse antager undervisningen en ny karakter. Nu skildres konturerne af en udvikling, af menneskehedens historiske gang. Eleverne hører om de store kulturhistoriske perioder der har været, den indiske, den persiske og den ægyptiske. På baggrund af den orientalske verden, træder

så den græske skønhedsverden frem i myter og historie, i tragiske, gribende skæbner eller i befriende, humoristiske episoder.

Ved at beskæftige sig med disse historiske kulturperioder, har man mulighed for at bruge de mange oprindelige tekster der er til rådighed, ofte i deres oprindelige form. Ved at bruge disse vers og tale i kor, forstærker man sprogkraften, som ovenikøbet i den gamle græske heksameter-rytmer, inddrager hjerte- og pulsslag i et harmonisk forhold.

Ligeledes er Homers sange og Goethes Achilleus velegnet til i sproget at give en klasse et velgørende og velordnet element

I 6. klasse følger Roms historie som en naturlig fortsættelse.

Rom's historie danner også baggrunden for kristendommens tilblivelse.

Omkring det 12. år vågner behovet for at kunne se sammenhænge i livet. Kausalitetsbegrebet kommer nu ind som en ny færdighed hos eleverne. Her kan man med sproget arbejde med små historier i recitationsform som ballader og folkeviser.

Her, som i de fleste andre fag indgår danskundervisningen som en vigtig del i fortællefagene, hvor der bliver lagt vægt på korrekt sproglig udtale.

I 4. klasse arbejdes der nu videre med dette tema, verbernes tider, intetkøn og fælleskøn, samt adjektivernes gradbøjning. Dette gøres dog ikke ud fra en meget abstrakt og systematisk form, men mere ud fra en oplevelse af kvalitetene i nutid, fortid og fremtid.

Ved afslutning af 4. klasse bør eleverne være sikre i ordklasserne, verber, substantiver, adjektiver og til en vis grad forholdsord og stedord.

Den sammenhængende skrift med fyldepen skrives med øje for skriftens form, binding og hældning, hvilket suppleres med dynamisk tegning.

Kunsten i at skrive øves flittigt. På dette alderstrin er sproget helt centralt for fordøjelsen af lærestoffet. Eleverne skriver stile og digte om indholdet i fortællestoffet, og da det er så indholdsrigt, har de derfor meget på hjertet. Dette er forudsætningen for at have lyst til at skrive. Højtlesning såvel som individuel læsning øves og retskrivningen får en fremtrædende plads.

I 5. klasse øves grammatikken fortsat og retskrivningen øves bl.a. gennemdiktater og genfortælling.

Stadig hentes meget af danskundervisningen fra alle fag og elevernes arbejdshæfter bærer nu præg af at være mere omhyggeligt udarbejdet og opstillet i meningsfyldt sammenhæng mellem tekst og illustrationer.

På dette alderstrin stimuleres eleverne til selvstændig læsning ved besøg på biblioteket, oprettelse af klassebibliotek o.l.

I 6. klasse skal eleverne nu skrive helt selvstændige tekster som f.eks. stile.

Den nyvundne evne til bevidst iagttagelse danner udgangspunkt for en ny og selvstændig skriveglæde. Der skal fra lærerens side vejledes, men indholdet skal komme fra elevernes egne erfaringer.

Tekster bliver da også til stadighed hentet fra hovedfagsundervisningens fortællestof, hvilket er et vigtigt øvelsesmateriale, som bidrager til elevernes skriveglæde.

Retskrivning øves nu systematisk, og korrekt ortografi er et centralt emne i 6. klasse.

Gode skønlitterære forbilleder bliver vigtige i valg af læsestof. Der kan gives anvisninger på stilistiske virkemidler, dog uden pedanteri. Følelsen for det som er godt skrevet, vågner hos mange.

Der lægges stor vægt på elevernes til mundtlig at gengive hvad de har set eller hørt i deres dagligdag. I nogle fag vil det være muligt og oplagt, at give eleverne mulighed for at fremføre deres oplevelser eller synspunkter i form af foredrag for klassen. De kan også referere bøger de har læst, enten som et skriftligt eller mundtligt referat.

I 6. klasse arbejdes der mere bevidst på, hvordan man diskuterer og kommunikerer i en klasse

7. klasse

- Fortællinger om folk og kulturer fra forskellige verdensdele udgør det centrale fortællestof sammen med biografier om store personligheder.
- Stifte bekendtskab med og bevidstgøre de forskellige genrer.
- Øve det personlige udtryk i fx stile. Disponering og form.
- Formulere egne tanker og følelser skriftligt og mundtligt gennem stile, diskussioner og samtaler, både i grupper og individuelt.
- Forskellen i sprogbrug ved beskrivende og meningsytrende omtale af fx en bog.
- Kalligrafi, recitation, norsk og svensk.
- Modalverber, hoved- og bisætninger, sætningslære, sætningsanalyse, ordbestemmelse, retskrivning og diktat.
- Fremmedord, synonymer, antonymer – brug af ordbog.
- Der arbejdes med It i undervisningen, og opgaver skrives evt. på computeren.

8. klasse

- Den mangeårige tradition med fortællestof afsluttes i 8. klasse med biografier af personligheder fra især den industrielle revolution.
- At betragte sproget udefra er et hovedtema. Episke, dramatiske, prosaiske og poetiske tekster.
- Fortællende, betragtede og beskrivende stilopgaver er et tyngdepunkt.
- Norsk og svensk lyrik og læsestof.
- Et større dramatisk værk opføres. Samtaler og diskussioner om vedkommende og nutidige emner.
- Overblik over grammatikken, bevidstgørelse af sproglige virkemidler, retskrivning og brug af ordbog er centralt.
- Der arbejdes med It i undervisningen, og opgaver skrives evt. på computeren.

9. klasse

- Anvende og skelne mellem genrer.
- Personkarakteristik og miljø analyse af litterære værker med synsvinkelskift og 1. og 3. person fortæller.
- At kunne give et resumé af en tekst.
- Repetition af grammatik.
- Diskussion og verbale og skriftlige fremlæggelser af egne og andres tekster.
- Læse sagprosa, lyriske og episke tekster.
- Litteratur o Oplysningstiden o Romantikken.

- Der arbejdes med It i undervisningen, og opgaver skrives evt. på computeren.

7. - 9. klasse

Bearbejdelsen af oplevelser og erfaringer støttes i stigende grad af analytisk virksomhed. De dansk faglige dimensioner integreres videst muligt.

Undervisningen i litteraturforståelse bygger på samvær og samtale om litteratur med udgangspunkt i elevernes umiddelbare oplevelse og forståelse af litterære tekster, både oplæste og selv læste. Begyndende analytisk forståelse af sammenhænge mellem sprog, genre, handlingsforløb, personer og miljø samt synsvinkler spiller en vigtig rolle i arbejdet med litteratur og andre udtryksformer.

I skolens begynderundervisning afviger progressionen fra folkeskolens, idet skolen lægger megen vægt på den elementære undervisning i skrivning, læsning og retskrivning kombineret med en fortællende undervisning, der især dækker området folkeeventyr, sagn, myter samt rim og remser. Skolen regner således 3. klasse for at være afslutningen på 1. danskforløb.

Den daglige recitation af digte eller vers før morgensang i salen og inden hovedfagstimens begyndelse, skal have en sammenhæng med årtidernes skiften og festtider som, jul, påske, Sct. Hans og Sct. Michaels dag.

For at belive og motivere den stadige og daglige øvelse, er det en god ting for de større elever at tage del ud af teksten for at beskrive og tale om indhold eller form i det der bliver sagt.

I dramatikperioderne arbejdes der i enkle øvelser med sproget, som er en stor hjælp til eleverne for at udrydde eventuelle sprogfejl og for på rette vis at karakterisere en rolle. Ligeledes indgår kropssprog, artikulation, stemmestyrke, tempo og rytme i indstuderingen af en rolle.

Der arbejdes med samtale og længere mundtlig fremstilling samt med mødeteknik og forskellige former for debat.

I 7. klasse fortsætter arbejdet med selvstændig tekstfremstilling. Læreren sørger for, at dette går gennem alle hovedfagsperioder. På denne måde vækkes sansen for, at de forskellige temaer kræver forskellig stilart. Skildringen af et kemiforsøg har en helt anden saglighed end skildringen af en historisk fortælling. I de helt selvstændige stile, lægges der vægt på evne til en nær og sansemættet iagttagelse. Som et nyt tema nærmer man sig forsigtigt elevernes eget indre rum, sproget som instrument for at skildre følelser og oplevelser af personlig art, som glæde, sorg, skuffelse eller vrede. Det er også vigtigt at vise hvordan sproget har former som udtrykker fine følelser og nuancer. Sproget har en iboende rigdom og visdom, som ikke må gå tabt. Det overordnede er glæde ved at læse. Derfor stimuleres eleverne til at læse meget og helst god litteratur udenfor skolens rammer, til at besøge biblioteket, hvilket alt sammen sker i nært samarbejde med hjemmet. Eleverne får også til opgave at læse en eller flere bøger, som de derefter giver referat af.

I 8. klasse er de skriftlige opgaver delt i to. På den ene side skal eleverne lære at bruge et sagligt sprog. På den anden side er sproget det vigtigste instrument til at udtrykke det stærke indre liv, som lever i unge mennesker. Et mål for danskundervisningen er, at sproget efterhånden bliver deres helt eget kunstneriske udtryksmiddel. Derfor gælder det om at læse meget, læse og blive glad for god litteratur, begynde at kunne genkende stilistiske virkemidler og blive kendt med de vigtigste forfattere.

Stadig spiller tekstarbejdet i hovedfag en vigtig rolle. Både her og i de rene danskopgaver, vil det være aktuelt at finde arbejdsområder for en procesorienteret skrivning, som i sin videre udvikling til det færdige resultat vil være præget af en stærk bearbejdning.

Grammatikken repeteres til stadighed ligesom den øves i engelsk og tysk.

I 8. klasse arbejdes meget med biografier af historiens store mænd og kvinder.

Man læser og diskuterer avisartikler og eleverne kan ofte med fordel og stor glæde lave deres egen avis og dermed optræde som journalister, redaktører osv.

Litteraturhistorien bliver i 9. klasse vigtig. Her behandles Goethes og Schillers liv og værk ligesom litterære strømninger i dansk litteratur bliver behandlet. Det omhandler dansk litteratur fra ca.

1800 – 1900, Oehlenschläger, H.C. Andersen, J.P. Jakobsen, H. Bang m.fl.

Tema, Humor. Uddrag af Nestroys komedie, Temperamenternes hus. Uddrag af Holbergs komedie, Den politiske Kandestøber. Uddrag af Voltaires roman, Candide.

Eleverne refererer bøger efter eget valg.

Stilskrivningen fortsætter med at udvikle studiet af stilistiske virkemidler og lægger i 9. klasse vægt på at udtrykke tanker og ideer, f.eks. i form af debat eller artikler med et ikke alt for kompliceret indhold. Avis- og ugebladssprog eller ungdommens jargon bliver undersøgt og studeret. Eleverne bliver også gjort bekendt med andre stiltyper, som juristsprog, bureaukratisprog osv.

Med udgangspunkt i sammenhæng mellem indhold, betydning og form arbejdes der med samspillet mellem genre, teksttype, sprog, indhold og situation, sprogets muligheder og sprog og teksters æstetik.

Med udgangspunkt i elevernes oplevelse og forståelse af litterære tekster og andre udtryksformer arbejdes der med analyse, fortolkning og vurdering af både indhold og udtryk.

Arbejdet med at analysere, fortolke, vurdere og perspektivere foregår i små og større fællesskaber, men også elevernes individuelle tekstarbejde prioriteres.

Elevernes alsidige personlige udvikling

I danskfaget arbejdes bevidst med at styrke udviklingen af personligheden.

Eleverne inddrages efter modenhed i en række beslutninger om såvel arbejdstemaer som undervisningsformer, mål for udflugter og ekskursioner m.v. Undervisningsformerne understøtter det centrale syn på en udvikling fra lærerstyring til deltagerstyring hen over skoleårene.

Skolen har et tæt samarbejde mellem skole og hjem. Dette kommer til udtryk gennem en række fællesarrangementer i løbet af året, hvor forældre inviteres til forskellige arrangementer, hvor eleverne ved forskellig optræden, viser noget af det der arbejdes med i de forskellige fag, og viser hvor langt de er nået. På denne måde får forældrene en dybere og mere indsigtsfuld oplevelse af elevernes standpunkt.

På Rudolf Steiner skolen anses det for væsentligt, at eleverne i løbet af skoletiden modtager mange og forskelligartede oplevelser. Skolen prioriterer således en aktiv praksis med ekskursioner og lejrskoler gennem hele skoleforløbet. Indtil 6. klasse forberedes disse aktiviteter primært som led i danskundervisningen, medmindre der er tale om fællesaktiviteter for hele eller dele af skolen. Skolens undervisningsplan er i øvrigt tilrettelagt, så eleverne vil møde faglige og personlige udfordringer af vidt forskellig art. Det er en del af skolens læringssyn, at undervisningen i bred forstand skal stille krav til menneskets mange forskellige intelligenser. Håndens og åndens arbejde forudsættes lige vigtige.

Måden at kommunikere og tale til hinanden på, forudsætter en løbende aktiv indsats fra lærere og elever, og denne del af elevernes alsidige udvikling indgår også i danskfaget, hvor der arbejdes med mange af elementerne i den sproglige opmærksomhed. I arbejdet med skolens undervisningsmiljøplan, inddrages eleverne i betydende og mærkbare beslutninger om eget miljø alt efter alderstrin. De præsenteres for arbejdsmarkedets opbygning til varetagelse af arbejdsmiljøspørgsmål, som i skolen analyseres i en demokratisk-, en sikkerheds- og sundheds-, en biologisk-, en global og økologisk optik.

Eleverne arbejder hele skoletiden igennem med dansk i næsten alle fag. De fleste fag som dansk, historie, geografi, matematik, fysik, kemi, biologi, geografi, zoologi, botanik, betegnes som hovedfag. I disse fag undervises der i 3-4 ugers perioder og de bliver læst som to sammenhængende lektioner. En klasse kan f.eks. have dansk hver dag i 3 uger fra kl. 8 – 10. Fagene skifter og kaldes hovedfagsperioder. På denne måde bliver der arbejdet intensivt og sammenhængende med et fag, samtidig med at det lægges til side for noget nyt og senere tages op igen. Da eleverne selv skriver deres arbejdshæfter, enten fra en tekst på tavlen, en oplæst tekst eller ved egen formulering, bruger de i høj grad også faget i andre fag, som f.eks. historie, geografi, biologi, astronomi og i særlig grad i de naturvidenskabelige fag som fysik og kemi, hvor de selvstændigt opøves til at formulere sig klart og tydeligt ud fra de fænomener, de har set og hørt om. Det er skolens idé, at oplæringen i brugen af det danske sprog på alle planer er helt centralt, når skolen skal forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.

Engelsk

Centrale kompetenceområder:

- Mundtlig kommunikation
- Skriftlig kommunikation
- Kultur og samfund

Mundtlig kommunikation:

Med mundtlig kommunikation menes evnen til at forstå talt engelsk og selv tale engelsk i et sammenhængende sprog.

Undervisningen skal give mulighed for både at lytte til engelsk, tale sammen på engelsk og for at bruge sproget aktivt i præsentationer. Eleverne taler om forskellige ting i en række forskellige situationer, som tilrettelægges, så de blandt andet har bevidst fokus på arbejdet med udtale og sætningsopbygning.

Skriftlig kommunikation:

Skriftlig kommunikation drejer sig om læse- og skriveaktiviteter. Undervisningen sigter på, at man skal kunne læse og skrive på engelsk i et forståeligt og sammenhængende sprog. Der skal være fokus på både analoge og digitale tekster og medier.

Kultur og samfund:

Undervisningen skal give eleverne indsigt i kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande, så de kan formidle denne indsigt. Der opbygges viden om sproget, området og kulturen.

Slutmål efter 9. klasse

Mundtlig kommunikation

- Eleven skal kunne deltage i længere, spontane samtaler og argumentere for egne synspunkter på engelsk.
- Kunne forstå talt engelsk om kendte og ukendte emner fra dagligdagen.
- Kunne deltage uforberedt i samtaler om dagligdagsemner og andre kendte forhold.
- Kunne læse og tilegne sig indholdet i fortællende og beskrivende tekster samt uddrage fakta af en faglig tekst og gengive dette mundtligt på forståelig vis.

Skriftlig kommunikation

- Eleven skal kunne forstå og skrive længere, sammenhængende tekster med forskellige formål på engelsk.
- Kunne læse og tilegne sig indholdet i fortællende og beskrivende tekster samt uddrage fakta af en faglig tekst og gengive dette mundtligt på forståelig vis.
- Kunne formulere sig skriftligt i enkle former i fx meddelelser og breve.
- Kunne anvende ordbog og søge viden gennem andre medier.
- Kunne anvende viden om centrale grammatiske områder med hensyn til den sproglige form.
- Kunne anvende retstavning og tegnsætning således, at meningen i en tekst bliver tydeliggjort.

Kultur og samfund

- Have tilegnet sig almen viden om samfundsforhold, kulturtraditioner og livsvilkår i de engelsktalende lande og kunne agere selvstændigt i internationale kulturmøder på baggrund af forståelse af kulturelle og samfundsmæssige forhold.

Delmål efter 3. klassetrin

Mundtlig kommunikation:

Eleven har beskæftiget sig mundtlig med sproget gennem sang, leg og recitation og derved opbygget et ordforråd, der gør eleven i stand til at føre en enkel samtale om kendte emner

Skriftlig kommunikation:

Eleven kan forstå og skrive hyppige ord og udtryk samt korte tekster om hverdagsemner på engelsk.

Kultur og samfund:

Eleven kan sammenligne børns hverdag i engelsksprogede lande med egen hverdag.

Delmål efter 6. klassetrin

Mundtlig kommunikation:

Eleven kan forstå tydelig tale og samtale kort, men sammenhængende ud fra dagligdags emner og om gennemgået læsestof. Kender til den første grundlæggende grammatik.

Skriftlig kommunikation:

Eleven kan forstå og skrive skriftlige meddelelser i forskellige udtryk og genrer. Kender til den første grundlæggende grammatik

Kultur og samfund:

Kender til de mest almindelige livsvilkår i nogle engelsktalende lande gennem forskellige medier.

Fagets overordnede udvikling og formål

I faget engelsk skal eleverne udvikle sproglige, tekstmæssige og mellemkulturelle kompetencer, så de kan anvende engelsk nationalt og globalt i deres aktuelle og fremtidige liv. Eleverne skal udvikle nysgerrighed og bevidsthed om engelsk sprog og kunne vælge egnede sproglærings- og kommunikationsstrategier som grundlag for fremmedsprogsindlæringen.

I løbet af undervisningen skal de tilegne sig varierede arbejdsmetoder. Det omfatter også it og medier, og det kan være internationale kontakter. Deres erfaring med faget skal give dem en oplevelse af sprogets og kulturens mange muligheder. Undervisningen skal give dem sans for fordybelse og virkelyst.

Eleverne skal arbejde med emner, der belyser, hvordan mennesker tænker og lever i den engelsksprogede verden, så de bliver fortrolige med egen kultur i samspil med andre kulturer. Herigennem får eleverne mulighed for at udvikle deres forståelse for mennesker med forskellig kulturel baggrund og kan forberede sig til et liv i et globalt samfund.

Udviklingen i undervisningen

1. klasse

- Igennem sang, bevægelse og recitation leges sproget ind.
- Et ordforråd hentes fra de nære omgivelser. Opbygges gennem lege, bevægelser, små skuespil og improvisationer.
- Eleverne opfordres til at have korte samtaler på eget initiativ.

2. klasse

- Arbejdet med sang, bevægelse, recitation og drama videreføres fra 1. klasse.
- Gemme samtaler øves brugen af dualismen i sproget som ja og nej, jeg og du, spørgsmål og svar.
- Ordforrådet udvides med ord fra barnets daglige omgivelser, såsom skolen, hjemmet og familien 3. klasse.
- Vers, sange og digte skrives i et arbejdshæfte. Alle tekster illustreres med farverige tegninger.
- Arbejdet med sang, bevægelse, recitation og drama fortsættes.
- Ordforrådet udvides også med mindre tekster af forskellig art.

Mundtlig kommunikation

Eleverne hører sproget som en udvidelse af den begyndende sproglige bevidsthed, der generelt opøves i alle skolens fag og forløb. De prøver i det små at tale, lytte til hinanden, prøve sproget af i leg, sang og eksperimenter.

Undervisningen foregår for det meste på engelsk, ved at læreren taler engelsk, og eleverne forsøger at bruge sproget.

Der udvikles gradvist et klasseværelsesprog med faste vendinger for at hilse, bede om noget osv. På de to første klassetrin tages primært udgangspunkt i elevernes behov for at opleve og tage imod på det rent følelsesmæssige plan.

Der arbejdes med intonation, rytme, klang og lyd i det fremmede sprog. Det intellektuelle indhold i stoffet er umiddelbart af mindre betydning og meget af stoffet baseres derfor på lydlege fra kendte barnever, rim, sange og lege. Valgmulighederne er store og legen eller verset er ofte blot et påskud til at fortælle en lille historie eller indføre en lille dramatisk episode med pædagogisk tilslut.

Ved hjælp af tydelige og gentagne gebærder, kan læreren få eleverne til rent følelsesmæssigt at opleve det engelske sprogs egenart.

Et stærkt indslag af bevægelse er nødvendigt i de små klasser. Ikke nødvendigvis ved at springe, hoppe og danse, men mindst lige så vigtig er timens opbygning, hvor rytmen i timen er den samme, med relative hurtige skift fra emne til emne, fra det lyttende til det aktive. Og med skift i tempo og dynamik, når man reciterer eller synger. Fingerlege og tællelege i forbindelse med små regler er meget anvendt i de små klasser.

Som udgangspunkt efterligner eleverne gennem øret i tale og sang, ofte ledsaget af gebærder, der illustrerer det taltes indhold. Sanglege aktiverer eleverne både motorisk og sprogligt.

Elevernes trang til kommunikation øves gennem at optræde med små indlærte dialoger, f.eks. ved brug af marionetdukke.

Lege og aktiviteter i begyndelsen af timen bringer bevægelse til eleverne. Når viljeselementet således har udfoldet sig i fællesskab, bringer det ro i klassen og der kan arbejdes med grammatiske vers og lege, hvor den grundlæggende grammatik fremtræder tydeligt, f.eks. nutidsformerne af at være og at have.

Eleverne arbejder med at tilegne sig et ordforråd gennem lytning, handling, leg og fremstilling af selvproducerede ordbøger og tekster.

Undervisningen byder på mange muligheder for at få sproglige erfaringer. Gennem efterligning og gentagelser med for eksempel nursery rhymes og tongue-twisters udvikles elevernes udtale og intonation samtidig med at ordforrådet udvides.

Der skrives og læses mindre i 1. og 2. klasse, men tegning til en historie eller billede-diktat kan anvendes, ligesom man kan påbegynde små selvskrevne ordbøger.

3. klasse

I 3. klasse skal eleverne nå frem til en mere nuanceret fornemmelse for sproget i udtalen og de enkelte ords betydning. Små humoristiske dialoger eller skuespil øves i klassen, hvor eleverne har individuelle roller.

På dette alderstrin er det også værdifuldt at beskæftige sig med f.eks. bondens og forskellige håndværkeres arbejde i vers, samtaler og dialoger.

Den mere selvstændige læsning og skrivning, der optræder i 4. klasse, forberedes gennem kendte tekster, der skrives og illustreres.

Grundelementer i grammatikken øves mundtligt, f.eks. ental/flertal, personlige stedord, verbets former m.m.

Der øves udtale i hver time for at opnå et flydende sprog, ofte ved recitation.

4. klasse

Grammatikken introduceres mere bevidst. Udsagnsordets nutidsformer, flertalsendelser mm.

Drama og recitation individualiseres mere.

- Skrive små stile og fortællinger om kendte ting.
- Højtlesning af kendte og forberedte tekster.
- Orddiktat introduceres i 1. klasse.
- Grammatikken videreføres.
- Ordforrådet opbygges gennem leg og læsning af lette tekster.
- Diktat.
- Samtalen øves fortsat i 6. klasse.
- Grammatikken videreføres fra 4. og 5. klasse, gerne med sammenligninger mellem forskellige sprog.
- Diktater med ukendte tekster.
- Recitation og skuespil bliver stadig mere individuelt.
- Læsestof kan fx være Robin Hood, Kong Arthur

Hovedvægten lægges på elevernes arbejde med begreber og praktiske færdigheder gennem oplevelse, udforskning og erfaring, ligesom de engelskfaglige dimensioners indbyrdes sammenhænge er grundlaget for undervisningen.

Der inddrages dramalege, dukketeater og små ekstemporalspil.

De elementære læse-, skrive- og stave- færdigheder påbegyndes og bevidstgøres.

I 4. klasse fortsætter det mundtlige arbejde, men nu mere individualiseret. Der arbejdes ikke alene med sprogøvelser, vers, digte, men også dialoger med spørgsmål og svar.

Det skriftlige arbejde accentueres og optræder på lige fod med det mundtlige arbejde.

I det skriftlige arbejde vægtes tekster, som eleverne kender på forhånd og derefter skal lære at genkende på skrift.

Kendte vers eller tekster nedskrives nu omhyggeligt i hæfter. Her kan det være godt at bruge farveblyanter og gribe tilbage til den trykte skrift, som forlanger mere opmærksomhed og grundighed. Senere kommer trykte tekster til.

Det første læsestof kan være historier, som eleverne kender fra de tidligere år, hvor læreren har fortalt historier mundtligt.

En vigtig pædagogisk målsætning er, at nyt læsestof først skal høres, dvs. genfortælles eller oplæses af læreren.

5.klasse

I 5. klasse lærer eleverne f.eks. tongue-twisters og digte udenad ved gentagelse og ikke ved skriftlige forlæg. Dette er med til at kultivere en tydelig udtale og en god sprogmelodi.

Indholdet i digte behøver ikke at forklares i detaljer, en mere billedmæssig fremstilling er som oftest tilstrækkelig.

Gloser til et nyt læsestykke introduceres før gennemgang af teksten. Sproglige fænomener i teksten kan så behandles når de opstår. Derefter kan det nye stof bearbejdes skriftligt, evt. som hjemmearbejde.

Når ny grammatik bliver introduceret, øvet og forstået, kan de grammatiske regler skrives i en separat bog, adskilt fra engelske øvelser og andet skriftligt arbejde. En grammatikbog, skrevet af den enkelte elev kan påbegyndes i 5. klasse og videreføres til 8. klasse.

Forberedte diktater på engelsk hører med til det skriftlige arbejde.

Eleverne i 5. og 6. klasse er specielt modtagelige for humoristiske fortællinger fra fremmede lande. At høre hvordan folk lever, er spændende for eleverne. Også gennem ordsprog og talemåder kan eleverne møde sprogets og folkets egenart.

Dagliglivets sprogbehov imødekommes gennem konkrete emner som min familie, min skole, mit værelse, osv..

I grammatikken fortsættes med bøjning af verber i forskellige tider.

Eleverne oplever sætningernes opbygning i hoved- og bisætninger. De lærer også de små ord som binder det hele sammen, som konjunktioner og relativpronomen.

Gloser kan nedskrives gruppevis, f.eks. kropsdele, madvarer, tøj, farver, ugedage o.lign. på engelsk.

Der arbejdes med trykte tekster som f.eks. skuespil. Teksten læses, reciteres og dramatiseres.

Arbejdet med et skuespil kan være meget givende på dette alderstrin, idet eleverne møder ordet i skriftlig form gennem et manuskript, og oplever at det formes i en proces til noget levende og mundtligt.

Korrekt stavning af hyppigt forekomne ord øves bl.a. gennem små diktater.

Det er vigtigt, at eleverne forstår de grammatiske former, der arbejdes med i undervisningsstoffet.

Det optimale er, at eleverne gennem tekster og lignende selv uddrager de grammatiske regler, som derfor ofte vil blive pragmatiske regler i modsætning til de regler, der findes i grammatikbøger.

Samtaler om grammatik foregår typisk på dansk, men ellers foregår undervisningen på engelsk med stigende forventninger til, at eleverne også benytter sig af engelsk i klasse- og samarbejdssituationer.

Det er vigtigt med megen højtlesning. Eleverne skal hjælpes til at læse en rimelig enkel tekst flydende, så de fornemmer helheden i intonation og sproglig rytme.

Det er vigtigt, at eleverne oplever en klar fremgang i sprogindlæringen, hvilket bl.a. læres ved at skabe gode, rytmiske arbejdsvaner.

Undervisningen er præget af tillid og accept, så eleverne tør eksperimentere med deres eget sprog.

Eleverne opmuntres til at anvende engelsk uden for skolen, f.eks. læse engelsksprogede bøger, pennevenner m.m.

Elevernes kendskab til forskellige kommunikationsstrategier, f.eks. omskrivning og at bruge andre ord, skal hjælpe dem med til at udvikle deres eget sprog og give dem lyst til at anvende det.

Som litteratur i engelskundervisningen kan der bruges tekster fra tidligere britisk historie, f.eks.

Geoffrey of Monmouths "History of the Kings of Britain", hvor man bl.a. finder skildringer af Kong Arthur. Chaucers "Canterbury Tales" er også en fin kilde til de forskellige mennesketyper fra middelalderen.

Man tilstræber en generel forståelse af indholdet, ikke nødvendigvis en oversættelse ord for ord.

Elevernes nysgerrighed over for kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande styrkes bl.a. ved, at eleverne præsenteres for mange og nuancerede måder at leve på.

Emner fra dagliglivet kan f.eks. være min by, mit land – dit land, rejser, geografi, post og telefon.

Arbejdet med at finde forskelle og ligheder mellem fremmed og egen kultur inddrages med udgangspunkt i varierede, aldersrelevante tekster.

7. klasse

- Analytisk overblik over grammatikken, så langt man er nået.
- Regelmæssige og uregelmæssige verber.

- Recitation af længere ballader og dramatisk arbejde med længere skuespil, rollespil og sketches.
- Ordbøger introduceres i forbindelse med oversættelse af tekster.
- Samtale og læsning især om landet og samfundet.
- Læsestof kunne eksempelvis være Laura Ingalls fortællinger.

8. klasse

- Overblik over grammatikkens hovedpunkter, verbets former og tider, direkte og indirekte tale.
- Adjektivernes og adverbiernes sproglige kvaliteter øves.
- Diktater, længere stile og skriftlige opgaver.
- Genfortælling, samtale og læsningen øves videre.
- Læsestof kan for eksempel være 'A Christmas Carol' af Dickens, biografier om Mandela, Gandhi, USA's uafhængighedserklæring o.l.

9. klasse

- Grammatikken repeteres og kompletteres yderligere i forhold til grundlæggende regler.
- Det personlige skriftlige udtryk øves gennem længere stile.
- Det personlige mundtlige udtryk øves gennem fremlæggelse af noveller, tekster og samtaler om disse.
- Læsning, oversættelse og fremlægning af britiske og amerikanske noveller, tidsskrifter, avisartikler og digte.

Undervisningen foregår på engelsk, og der stilles forventninger til, at eleverne benytter engelsk i klasse- og samarbejdssituationer.

Arbejdet med at lytte til sproget omfatter både kendte og ukendte emner. Formålsbestemte aktiviteter, f.eks. at lytte efter indhold, substantiver, bestemte tematiske ord, evt. efterfulgt af øvelser, giver eleverne passende sproglige udfordringer og styrker deres lyst til at bruge engelsk. Elevernes erfaringer og skrivelyst videreudvikles i form af mere sammenhængende skriftlige udtryk. Der arbejdes med varierede skriveopgaver i forskellige genrer og af forskelligt omfang. Eleverne øver sig i at afpasse stil og indhold efter modtageren.

Bearbejdelsen af oplevelser og erfaringer støttes i stigende grad af analytisk virksomhed, sproglig udfoldelse og kontakt med jævnaldrende i andre lande.

Åbenhed og nysgerrighed overfor det anderledes er centrale drivkræfter i indlæringen.

De generelle sprogfaglige dimensioner integreres videst muligt.

I 7. klasse udvides litteraturen i takt med elevernes udviklingstrin, sådan som det kommer til udtryk i skolens læringssyn. Tiden er nu inde til at møde de øvrige engelsktalende lande som Amerika og Australien. I forestilling og fantasi rejser man og møde fremmede tider, landskaber og skikke. Mulighederne er mange og kan f.eks. være kvækerne som forlader England i 1600-tallet for at rejse til Amerika, mødet med indianerne; eller Elisabeth Frys arbejde i fængslerne for dem der skulle deporteres til Australien.

Biografier, f.eks. Shakespeare kan måske appellere til en anden side af opdagertrangen, det nyskabende i kunsten.

Som recitationsstof er ballader gode. Det giver en fremragende kombination af fortælling, rytme og dramatik, som dette alderstrin sætter pris på. Et modstykke til dette kan være indslag med sketches, limericks og vittigheder, helst humoristiske.

Grammatikken øves kontinuerligt gennem forskellige stilarter. Eleverne skal nå til en forståelse af verbets mere kvalitative sider. Subjektive elementer optræder i sproget, særlig i forbindelse med forundring, ønske og håb.

Arbejdet med ordbøger øves.

I 8. klasse får eleverne den rette næring og en frugtbar udfordring i arbejdet med grammatikken, med alle dens regler, skemaer og oversigter. Her kan de opleve, hvordan en rent logisk gennemarbejdning af sætninger sammen med nøjagtigt kendskab fører til beherskelse af fremmedsprogets grundstruktur.

Fortælle- og læsestoffet med et rent kundskabsmæssigt tilsnit er nu aktuelt. Med fokus på en bestemt forfatter, f.eks. Dickens, kan det være hentet fra litteraturhistorien. Hans beskrivelser af sociale forhold og konflikter i forrige århundredes England kan uddybe stoffet fra historieperioderne.

På dette alderstrin kan man opleve, at eleverne har en vis væring ved recitation af engelske digte. Men der findes alternativer i form af digte, som kan udtrykke det er lever i de unge, og som kan forløse noget i dem, specielt når sproget er engelsk.

I det skriftlige arbejde øves nu genfortælling og der arbejdes med småstile. Uforberedte skriftlige lektier betyder, at de fleste elever efterhånden føler sig sikre nok til at kunne udtrykke sig på engelsk.

I alle årene har samtalen været en vigtig del af undervisningen. Det har mest drejet sig om spørgsmål og svar mellem lærer og elev, og mellem elever parvis og i grupper, baseret på det stof klassen har øvet og arbejdet med, hvor hovedvægten har været lagt på hvordan man udtrykker sig i dagligdagssituationer.

Fra 9. klasse er det nu muligt i højere grad at beskæftige sig med nuancerne, f.eks. hvilken omgangsform vi bruger, hvordan vi udtrykker os, beder om noget, spørger om noget, klager over noget osv..

Det er vigtigt til stadighed at repetere, øve og sammenfatte den grundlæggende grammatik.

Et vigtigt arbejde i det skriftlige er omstillingen fra genfortælling til at skrive mere selvstændige engelske stile. Læreren må bruge megen tid i klassen på at forberede et tema, så eleverne har de nødvendige gloser og udtryk. Men eleverne skal selv udtrykke sig frit, og det er først og fremmest ønskeligt, at eleverne tør skrive på engelsk og skriver løs!

Sådanne øvelser bør forekomme relativt ofte.

Tekstarbejdet bruges som udgangspunkt for de sproglige aktiviteter.

Kendskab til almindelige omgangsformer udvides gennem arbejdet med medier, simuleringer og gerne kontakt med engelsktalende personer.

Læseoplevelsen styrkes kontinuerligt gennem en vekselvirkning mellem gennemgang af fælleslæste tekster og elevernes selvstændige læsning.

Eleverne arbejder målrettet med, at retskrivning og grammatik er korrekt. Ved henvisning til grammatik- og ordbøger kan fejl bearbejdes systematisk, og det er en central opgave at lære eleverne at bruge hjælpemidler på en mere og mere selvstændig måde.

Elevernes opmærksomhed skærpes over for ord og vendinger, der ofte giver anledning til misforståelser. Eksempler på dette kunne være ord, der betyder én ting på dansk og en anden ting på engelsk, f.eks. gymnasium, eller homofoner, their/there, og kulturbundne udtryk, f.eks. tak for mad.

Undervisningen tilrettelægges, så eleverne fastholder motivationen for fortsat at udvikle deres sprog. Elevernes forståelse af, hvordan de bedst tilegner sig engelsk, styrkes bl.a. gennem opgaver og oplevelser uden for skolen.

Kommunikationsstrategierne, f.eks. synonymer udvikles fortsat, så eleverne kan understøtte utilstrækkelig mundtlig kommunikation.

Den praktiske anvendelse af sproget bliver øvet for at kunne klare hverdagssituationer som restaurationsbesøg, rejser, indkøb osv... Dertil hører også brevskrivning.

Læse- og lyttestrategier bruges til at forstå mange typer af talt og skrevet engelsk.

Vigtigt er det fortsat at bevare elevernes mod på at gætte kvalificeret.

Eleverne opmuntres til at bruge computeren til bl.a. e-mails til elever og kontakter i andre lande og til internetsøgning.

Grammatiske oversigter og ordbøger inddrages løbende i arbejdet med at udvikle den sproglige præcision.

Praktisk musiske udtryk anvendes i fremlæggelser for at understøtte det sproglige udtryk.

I 9. klasse kan humor være et stikord for tekster til dette alderstrin. Recitation af morsomme digte, leg med lyde, sange som både har et glimt i øjet og en samfundskritisk brod.

Et andet stikord er biografier, gerne af mennesker, som har vist, at der findes en vej ud af vanskelighederne, f.eks. Helen Keller eller Mahatma Gandhi.

Af læsestof i almindelighed er Kipling's "Just So Stories" eller Somerset Maugham's "Short Stories" velegnede.

Undervisningen tager især udgangspunkt i emner og tekster, der er relevante for eleverne, og som samtidig giver en nuanceret opfattelse af kultur- og samfundsforhold i de engelsktalende lande, der arbejdes med.

Gennem arbejdet med gode litterære tekster får eleverne både viden om og holdninger til forhold i de engelsktalende lande. De udvikler derved gradvist deres evne til at perspektivere til egen kultur. Forventninger til, at eleverne er i stand til at se og belyse en sag fra flere sider, øges gradvist.

Tysk

Der undervises i tysk på alle klassetrin (1.-9.klasse)

De centrale kompetenceområder er:

- Mundtlig kommunikation
- Skriftlig kommunikation
- Kultur og samfund

Udviklingen af kompetencerne prioriteres i følgende områder:

- Kommunikative færdigheder – det talte sprog
- Sprog og sprogbrug – mundtlig og skriftlig kommunikation
- Kultur- og samfundsforhold

Mundtlig kommunikation:

- Med mundtlig kommunikation menes evnen til at forstå talt tysk og selv tale tysk i et sammenhængende sprog.
- Undervisningen skal give mulighed for både at lytte til tysk, udtrykke sig på/tale sammen på tysk og for at bruge sproget aktivt i præsentationer.
- Undervisningen skal også have fokus på arbejdet med udtale og sætningsopbygning.

Skriftlig kommunikation:

- Skriftlig kommunikation drejer sig om læse- og skriveaktiviteter.
- Undervisningen sigter på, at man skal kunne læse og skrive tysk i et forståeligt og sammenhængende sprog.
- Der skal være fokus på både analoge og digitale tekster og medier.

Kultur og samfund:

- Undervisningen skal give eleverne indsigt i kultur- og samfundsforhold i tysktalende lande, så de kan formidle denne indsigt.
- Der opbygges viden om sproget, området og kulturen.

Slutmål efter 9. klasse

Mundtlig kommunikation

Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt i et forståeligt og sammenhængende sprog.

Skriftlig kommunikation

Eleven kan kommunikere på tysk skriftligt i et forståeligt og sammenhængende sprog.

Kultur og samfund

Eleven kan forstå og anvende forståelse for kultur.

Ved slutningen af 9. klasses forventes eleverne, at:

- Kunne deltage aktivt i samtaler og diskussioner samt mundtligt gøre rede for et stykke arbejde, så indholdets betydning tydeligt fremgår.
- Kunne læse skøn- og faglitteratur samt avisartikler om almene emner, sikkert og med indlevelse sådan, at indholdet kan gengives sammenhængende.
- Kunne udtrykke sig mundtligt og skriftligt om tanker, følelser og erfaringer på en sammenhængende og varieret måde.
- Kunne skrive historier, breve, sammenfatninger og redegørelser således at indholdet tydeligt fremgår og beherske skriftsprogets normer for stavning, sætningsopbygning og tegnsætning.
- Have elementære kundskaber i forhold til sproget og kunne gøre iagttagelser af sprogbrug i forskellige situationer for derigennem at kunne videreudvikle sit eget sprog
- Kunne udtrykke sig gennem billeder, lyd, tekst samt dramatisk form

Delmål 3.klasse

Mundtlig kommunikation

- lytte og forstå talt tysk inden for genkendelige emner (f.eks. dagligdagen, familie og skole) samt lytte til hverdagsnære fortællinger fortalt på tysk
- opbygge og begynde at benytte et ordforråd om dagligdagsemner
- udtale ord og vendinger korrekt
- genkende og bruge gængse henvendelses- og høflighedsformer
- forstå og udføre enkle sproghandlinger
- forstå og besvare enkle spørgsmål på tysk om sig selv, familie, skole, farver, tøj og tidsenheder (klokken, ugedage, måneder, årstider)
- lære og recitere digte, rim og remser
- deltage i sproglege og skuespil på tysk
- medvirke til lege, danse og spil udført på tysk
- øve tysk talefærdighed parvis, i grupper og i plenum
- have mod på at gætte i forbindelse med lytte- og mimeøvelser i klassen
- benytte tysk i situationer uden for skolen

Skriftlig kommunikation

- skrive enkelte tyske ord
- genkende og udpege tyske ord ud fra et billedmateriale
- afskrive mindre vers og sange og illustrere disse med farverige tegninger

- finde sammenligninger mellem tyske og danske ord

Kultur og samfund

- oparbejde selvtillid og lyst, således at eleven ikke holder sig tilbage fra at udtrykke sig på tysk, selv når den sproglige formåen ikke helt slår til
- kende et stort repertoire af tyske sange, rim og remser
- vide enkelte ting om kulturer i tysktalende lande
- have kendskab til kulturer i tysktalende lande ud fra sangtekster, musik og billeder

Delmål 7.klasse

Mundtlig kommunikation:

Eleven kan kommunikere på tysk mundtligt om nære emner i et meget enkelt og forståeligt sprog

- forstå tysk i tale
- svare mundtligt på enkle spørgsmål og handle i dagligdagssituationer
- præsentere mundtlige oplæg på tysk
- lytte til og kommentere korte mundtlige oplæg
- lytte og forstå længere fortællinger fortalt af læreren på tysk
- referere i et enkelt sprog inden for en kendt tekst eller ramme
- udtrykke sig i udvalgte hverdagssituationer samt anvende et udvidet ordforråd inden for nære og genkendelige emner
- anvende almindelige omgangsudtryk på tysk og benytte nuancering af høfligheds- og henvendelsesformer
- fremlægge en tekst på forskellige måder; som referat, dramatiseret, i sang, rap etc.
- vælge mellem forskellige kommunikationsmåder; mimik, kropssprog, omformuleringer eller bede læreren eller en kammerat om hjælp til at finde ord eller udtryk
- udtrykke sig i en klar og forståelig tysk sprogtone
- mundtligt anvende viden om ordklasser, singularis, pluralis, verbernes tider og former
- opføre dramalege og små ekstemporalspil
- opføre indlærte sketches for et publikum
- recitere digte og andre tekster
- synge tyske sange

Skriftlig kommunikation:

Skriftlig kommunikation

- forstå tysk på skrift
- skriftligt anvende viden om ordklasser, singularis, pluralis, verbernes tider og former
- læse bøger af passende sværhedsgrad
- foretage ord til ord opslag i ordbøger
- stave hyppigt forekommende ord
- skrive kortere, sammenhængende tekster med brug af konjunktioner og pronominer
- skrive stile i forskellige genrer

Kultur og samfund:

- Eleven kan kende eksempler på kulturforhold og levevilkår i tysktalende lande ud fra sangtekster, musik, billeder, blade, læsebøger og arbejdsbøger og lærerpræsentationer
- drage sammenligninger mellem egen og tysk kultur f.eks. omkring højtider, geografiske og historiske forhold

Udviklingen i undervisningen

Der undervises i tysk fra 1.klasse i minimum to lektioner/uge.

1.-2. klasse

Eleverne arbejder med at tilegne sig et ordforråd gennem lytteaktivitet, handling, leg og fremstilling af selvproducerede ordbøger og tekster. Undervisningen byder på mange muligheder for at få sproglige erfaringer. Gennem efterligning og gentagelser med for eksempel rim og remser, vrøvlevers og tyske digte udvikles elevernes udtale og intonation samtidig med at ordforrådet udvides.

Skriftlige færdigheder:

Der skrives og læses ikke som udgangspunkt i 1. og 2. klasse, men tegning til en historie eller billedediktat kan anvendes, ligesom man kan påbegynde små selvskrevne ordbøger.

3. klasse

I 3. klasse skal eleverne nå frem til en mere nuanceret fornemmelse for sproget i udtalen og de enkelte ords betydning.

Kommunikative færdigheder:

Små humoristiske dialoger eller skuespil øves i klassen, hvor eleverne har individuelle roller. På dette alderstrin er det også værdifuldt at beskæftige sig med f.eks. bondens og forskellige håndværkeres arbejde i vers, samtaler og dialoger.

4.klasse

Den mere selvstændige læsning og skrivning, der optræder i 4. klasse, forberedes gennem kendte tekster, der afskrives og illustreres. Grundelementer i grammatikken øves mundtligt, f.eks. ental/flertal, personlige stedord, verbets former m.m. Der reciteres i hver time for at opnå et flydende sprog.

4.-6.klasse

Skriftlige færdigheder:

De elementære læse-, skrive- og stave- færdigheder påbegyndes og bevidstgøres. I 4. klasse fortsætter det mundtlige arbejde, men nu mere individualiseret. Der arbejdes ikke alene med sprogøvelser, vers, digte, men også dialoger med spørgsmål og svar. Det skriftlige arbejde accentueres og optræder på lige fod med det mundtlige arbejde. I det skriftlige arbejde vægtes tekster, som eleverne kender på forhånd og derefter skal lære at genkende på skrift. Kendte vers eller tekster nedskrives nu omhyggeligt i hæfter. Her kan det være godt at bruge farveblyanter og gribe tilbage til den trykte skrift, som forlanger mere opmærksomhed og grundighed. Senere kommer trykte tekster til. Det første læsestof kan være historier, som eleverne kender fra de tidligere år, hvor læreren har fortalt historier mundtligt. En vigtig pædagogisk målsætning er, at nyt læsestof først skal høres, dvs. genfortælles eller oplæses af læreren, og ikke i første omgang medlæses af eleverne.

5.klasse

I 5. klasse lærer eleverne f.eks. sange og digte udenad ved gentagelse og ikke ved skriftlige forlæg. Dette er med til at kultivere en tydelig udtale og en god sprogmelodi. Indholdet i digte behøver ikke at forklares i detaljer, en mere billedmæssig fremstilling er som oftest tilstrækkelig. Gloser til

et nyt læsestykke introduceres før gennemgang af teksten. Sproglige fænomener i teksten kan så behandles når de opstår. Derefter kan det nye stof bearbejdes skriftligt, evt. som hjemmearbejde. Når ny grammatik bliver introduceret, øvet og forstået, kan de grammatiske regler skrives i en separat bog, adskilt fra tyske øvelser og andet skriftligt arbejde. En grammatikbog, skrevet af den enkelte elev kan påbegyndes i 5. klasse og videreføres til 8. klasse. Forberedte diktater på tysk hører med til det skriftlige arbejde.

Kommunikative færdigheder:

Hovedvægten lægges på elevernes arbejde med begreber og praktiske færdigheder gennem oplevelse, udforskning og erfaring, ligesom de tyskfaglige dimensioners indbyrdes sammenhænge er grundlaget for undervisningen. Der inddrages dramalege, dukketeater og små ekstemporalspil.

7.-9.klasse

Skriftlige færdigheder:

I det skriftlige arbejde øves nu genfortælling og der arbejdes med små stile. Uforberedte skriftlige lektier betyder, at de fleste elever efterhånden føler sig sikre nok til at kunne udtrykke sig på tysk. I alle årene har samtalen været en vigtig del af undervisningen. Det har mest drejet sig om spørgsmål og svar mellem lærer og elev, og mellem elever parvis og i grupper, baseret på det stof klassen har øvet og arbejdet med, hvor hovedvægten har været lagt på hvordan man udtrykker sig i dagligdags situationer. Det nu muligt i højere grad at beskæftige sig med nuancerne, f.eks. hvilken omgangsform vi bruger, hvordan vi udtrykker os, beder om noget, spørger om noget, klager over noget osv.

Kommunikative færdigheder:

Undervisningen skal rumme talt tysk, og der stilles forventninger til, at eleverne kommer til at benytte tysk i klasse- og samarbejdssituationer. Arbejdet med at lytte til sproget omfatter både kendte og ukendte emner. Formålsbestemte aktiviteter, f.eks. at lytte efter indhold, substantiver, bestemte tematiske ord, evt. efterfulgt af øvelser, giver eleverne passende sproglige udfordringer og styrker deres lyst til at bruge tysk.

Samfundsfag

De centrale kompetenceområder i faget er:

- Politik
- Økonomi
- Sociale og kulturelle forhold
- Samfundsfaglig metode

Politik:

Området politik skal udvikle elevernes evne til at tage stilling til politiske problemstillinger og forslag til handlinger. Globalt som lokalt.

Der skal være fokus på demokrati, ideologier, medier, partier og rettigheder i ind- og udland. Undervisningen skal arbejde med forståelse af det politiske system samt dansk og international politik.

Økonomi:

Området økonomi handler om både privatøkonomi og samfundsøkonomi og elevernes evne til at tage stilling og handle i forståelse heraf.

Undervisningen skal gøre eleven i stand til at vurdere økonomiske problemstillinger og handle i forhold til egen økonomi og samfundsøkonomien. Der arbejdes således både med at opbygge indsigt i globale og lokale forhold, men også med elevens egen adfærd som forbruger. Begreberne økonomisk vækst og bæredygtighed indgår naturligt i sammenhængen.

Sociale og kulturelle forhold:

Samfundsfaglige begreber kan hjælpe eleverne til at forstå, hvordan identiteten påvirkes af de sociale og kulturelle omgivelser, de vokser op i. I naturlig forlængelse heraf arbejdes der med, hvordan eleven kan påvirke sine omgivelser gennem aktiv deltagelse.

Samfundsfaglig metode:

Der udvikles bevidsthed om fagets tværfaglige anvendelsesmuligheder. Der er f.eks. fokus på at undersøge, formidle, søge information, læse, skrive og se på statistik.

Slutmål for 9.klasse:

Undervisningen skal give eleven forudsætninger for at kunne:

- Tage stilling til politiske problemstillinger lokalt og globalt og kunne komme med forslag til handlinger på et demokratisk grundlag.
- Tage stilling til enkle økonomiske problemstillinger og kunne handle i forhold til egen økonomi og samfundsøkonomien.
- Tage stilling til sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger.
- Udvikle samfundsfaglig metodebevidsthed.

Politik handler om at kunne:

- Identificere demokratiformer og andre styreformer
- Diskutere demokratiopfattelser og egne muligheder for at deltage i demokratier
- Eleven har viden om de politiske beslutningsprocesser i Danmark og forholdet mellem stat, region og kommune og have viden om det politiske system og beslutningsprocesser.
- Diskutere sammenhænge mellem demokrati og retsstat og have viden om demokrati og retsstat. • identificere ideologisk indhold i politiske udsagn og beslutninger.
- Eleven har viden om politiske ideologier og grundholdninger og er i stand til at analysere den aktuelle parlamentariske situation og partiernes indbyrdes placering
- Eleven har opnået viden om politiske partier, deres grundholdninger og mærkesager.
- Begynde at redegøre for mediernes betydning, både for egen mulighed for deltagelse i demokratier og hvordan aktører bruger medierne til at påvirke den politiske dagsorden og beslutninger Internationale organisationer og udenrigspolitik:
- Begynde at forstå EU, hvilke grundtanker ligger bagved, samt hvilken betydning dette fællesskab har for Danmark.
- Opnå viden om nogle af de internationale organisationer som Danmark deltager i og deres rolle for konflikt og samarbejde i verden.
- Have en begyndende viden om mål og midler i dansk udenrigspolitik.

Økonomi handler om at kunne:

- Forklare opbygningen af velfærdsstater på baggrund af velfærdsprincipper og have fået viden om typer af velfærdsstater.
- Redegøre for grundlæggende sammenhænge i det økonomiske kredsløb og have opnået viden om disse sammenhænge
- Begynde at forstå betydningen af økonomisk globalisering for det danske arbejdsmarked.
- Bruge begreberne udbud og efterspørgsel og kunne beskrive, hvordan markeder fungerer samt have viden om centrale principper i markedsøkonomien.
- Diskutere regulering af markedskræfterne og have viden om markedsøkonomi og blandingsøkonomi.
- Forstå sin egen adfærd som forbruger. At forholde sig til begreberne økonomisk vækst og bæredygtighed i hele samfundsannelsen.

Sociale og kulturelle forhold, handler om:

- Have forståelse af sociale grupper og subkulturer
- Fællesskabets rolle i socialisering og identitetsdannelse
- Have viden om socialisering og identitetsdannelse
- Diskutere kulturers betydning for individer og grupper
- Beskrive sociale uligheder i Danmark og i verden med begreber og data
- Identificere, formulere og gennemføre enkle undersøgelser af samfundsmæssige problemstillinger
- Formidle resultater af en gennemført undersøgelse
- Udtrykke sig sprogligt nuanceret om samfundsfaglige problemstillinger, samt målrettet skrive samfundsfaglige tekster
- Opnå viden om grundbegreber.
- Finde relevante kilder (også digitalt)
- Tolke enkelt statistik og opnå viden om typer af statistisk formidling.
- Analyse af aktuelle emner
- Når der er valg til folketinget, kommuner og regioner, tages valget op på klassetrinene 6., 7. 8. og 9. klasse og forholdet mellem de tre beslutningsniveauer diskuteres.

Samfundsfaglig metode

Der skal opnås en bevidsthed om, hvordan man samfundsfagligt metodisk undersøger, formidler, søger information, læser og skriver. Hvordan man ser på statistik. Det handler overordnet om at kunne bruge en samfundsfaglig metode tværfagligt i en række sammenhænge.

7.klasse

Samfundsfagsundervisningen i 7.klasse hænger sammen med dette klassetrins historie undervisning, hvorfor undervisningen er tilrettelagt med en stor tværfaglighed.

8.klasse

Samfundsfagsundervisningen i 9.klasse hænger nøje sammen med dette klassetrins historie undervisning samt i faget dannelsesfag, hvorfor undervisningen er tilrettelagt med en stor tværfaglighed.

9.klasse

Samfundsfagsundervisningen i 9.klasse hænger sammen med dette klassetrins historie undervisning, hvorfor undervisningen er tilrettelagt med en stor tværfaglighed. Dansk udenrigspolitik vil være belyst i forbindelse med nederlaget i 1864, den senere småstatsforståelse og det senere brud og aktivistiske holdning, således trækkes udenrigspolitikken op i en linje til i dag i 8. og 9. classes historieundervisning. Optakt til 2.verdenskrig, samt den økonomiske krise (den store depression 1930) Ligeledes vil det økonomiske kredsløb, det danske arbejdsmarked og globaliseringens betydning være taget op i 8. klasse i forbindelse med arbejderbevægelsen. EU, FN og NATO være taget op i historieundervisningen i 8. klasse i forbindelse med afslutningen på 2. verdenskrig

Fokusområder:

1. Demokratisk dannelse og demokrati i Danmark Således en del af historieundervisningen ligeledes diskussionen om hvordan man kan deltage i et demokrati. Ud fra de klassiske politiske ideologier fra historieundervisningen, arbejdes der i samfundsfag med at genkende tankegangen i nutidige dagsaktuelle udtalelser fra politikerne. Derfra diskuteres den nutidige parlamentariske situation og ud fra partiernes holdninger til fordelingspolitikken placeres de i et kontinuum. Efterfølgende undersøges de værdipolitiske holdninger i partierne og de placeres i forhold til hinanden ud fra de to politikområder i et koordinatsystem.
2. Samfundsdebat Der arbejdes med medier som platform for den fælles samfundsdebat, men også med et fokus på, hvem der kommer til orde i debatter.
3. Politiske systemer og samfundsmodeller I forbindelse med arbejdet med det danske demokrati forholder vi os til den velfærdsstat som politikerne forvalter og vi sammenligner vores egen model med en centraleuropæiske og den amerikanske. Her inddrages de udfordringer den danske velfærdsstat blandt andet står overfor at skulle løse og her kan EU inddrages men ellers globaliseringens betydning. Et fokus kan i den forbindelse være hvordan det påvirker elevernes liv. Igennem hele forløbet arbejdes der på at opbygge en forståelse og en brug af fagets begreber både mundtligt men også i de skriftlige tekster som eleverne bliver stillet overfor at skulle formulere helt selv.
4. Samfundsøkonomi (makroøkonomi) Introduktion til grundlæggende forståelse af markedsøkonomi.

Historie

Der undervises i historie fra 3. - 9. klassetrin.

De centrale kompetenceområder i faget er:

- Kronologi og sammenhæng
- Kildearbejde
- Historiebrug

Kronologi og sammenhæng:

Faget historie sig med tolkninger af menneskers samfundsmæssige liv. Ligesom det samfundsmæssige liv er gennemsyret af stadige forandringer, så bliver tolkningerne det også.

Det giver god mening at gøre kronologien til et centralt begreb i historiefaget. Kronologien er med til at give overblik over historien. I undervisningens tilrettelæggelse er kronologien således afgørende for, at eleverne får indsigt i udvikling og forståelse for sammenhænge. Ved hjælp af kronologien sættes forskellige historiske begivenheder i forhold til hinanden.

Kildearbejde:

Evnen til at håndtere kilder og arbejde kildekritisk skal bygges op gennem forløbet, så eleverne kan forstå, tolke og udvælge relevante kilder, når de skal arbejde med problemstillinger i faget. Tilpasset hvert klassetrin arbejdes der med kildekritiske begreber og metoder. Kildekritik skal være en fast del af arbejdet med alle emner og temaer. Historiefaget skal udvikle evnen til at fortolke det fortalte og sansen for, at kildebegrebet er omfattende og mangfoldigt. Kilderne til historien har mange forskellige udtryksformer.

Historiebrug:

Undervisningen skal skabe forståelse for, bevidsthed om og kritisk sans i forhold til, hvordan historie bliver brugt. Der skal også lægges vægt på elevernes egen brug af historien. Der skal lægges vægt på arbejdet med – og senere analyse af – eksempler på forskellige tiders produktion og brug af historie.

Slutmål efter 9. klasse

Ved slutningen af 9. klasse forventes eleverne at:

- Have stiftet bekendtskab med forskellige skikkelser, knudepunkter og åndelige strømninger i både den nordiske / danske og den almene middelalderhistorie. De skal kunne fremføre disse emner for hinanden.
- Have stiftet bekendtskab med forskellige vigtige personligheder og deres betydning for den nye tids historie og fremkomsten af et nyt verdensbillede under renæssancen samt vide, hvordan disse forholder sig til handlinger og strømninger i nutiden.
- Have fået en gennemgang af og en forståelse for, hvordan de menneskelige opfindelser, den industrielle revolution og teknikken har forandret menneskenes livsvilkår.
- Kundskaber om grundlæggende konstruktive og destruktive idekomplekser og deres historiske konsekvenser for vores tid.
- Have en viden om sammenhænge mellem det verdenshistoriske perspektiv og den tid vi lever i.
- Have indsigt i, at individers og gruppers stillingtagen og handlinger har betydning for menneskehedens fælles fremtid.
- Have dannet sig et kronologisk overblik over vigtige begivenheder, tidsepoker og markante personligheder

Før den egentlige historieundervisning begynder i 4. klasse, sker der en forberedelse gennem fortællestoffet i de foregående klasser, hvor det med en vis ret kan siges, at man går vejen fra historier til historie.

De små klassers fordybelse i eventyr, fabler, legender, sagn samt beretningerne fra Det Gamle Testamente er en øvelse i at omsætte fortællingerne i indre, uforglemmelige billeder samtidig med, at barnet forbinder sig med betydelige dele af kulturarven.

Ledetråde i undervisningen:

- Forholdet mellem mennesker og natur.
- Forholdet mellem mennesker og teknik.
- Menneskenes sociale forhold, fx samfundsstrukturer og styreformer, familieforhold, frivillige- og interessefællesskaber.
- Menneskenes religiøse forhold, moralske og etiske vurderinger

4. klasse

Den gamle nordiske kultur.

Hovedvægten på den nordiske mytologi samt datidens vikingesamfund frem til Harald Blåtand og kristningen af Danmark

5. klasse

De ældste kulturer.

I løbet af året gennemgås de kulturer, der danner baggrund for vor egen kultur, dvs. den gammelindiske, den gammel-persiske, den ægyptiske og den græske kultur.

6. klasse

Romerriget, kristendom og middelalder.

- Byen Roms mytologiske opståen til Det Vestromerske riges opløsning i 400-tallet. Stoffet skildres i væsentligt omfang ved hjælp af centrale biografier.
- Selvstændig kildesøgning.

- Gruppearbejde Ved slutningen af 6. forventes eleverne.
- Have kendskab til den verden, der skildres i Det Gamle Testamente.
- Have kendskab til forskellige erhverv, livsformer og sociale forhold i den før industrielle tidsalder.
- Have kendskab til hjemegnens historie og kultur.
- Have kendskab til livsforholdene i de store fortidige kulturer i Indien, Persien, Ægypten og Grækenland frem til Alexander Den Store.
- Have kendskab til grundlaget for den romerske kultur med udgangspunkt i forskellige historiske personligheder. Individ, dualitet, jura, dialektik og ingeniørkunst er nøgleord.

7. klasse

Renæssancen, Europæisk og Danmarks renæssance, opdagelsesrejsende og de nye opfindelser. Det nye verdensbillede.

Der knyttes an til geografien og naturfænomener.

8. klasse

Verdenshandel, kolonisering og den industrielle revolution. Hovedvægten lægges på økonomiske og sociale forhold, belyst med eksempler fra både Danmark og omverdenen

9. klasse

- De store politiske omvæltninger.
- Et overblik over den politiske udvikling i Europa og Danmark fra 30-årskrigen til begyndelsen af 1900-tallet.
- Kunsthistorie.
- En samlet fremstilling af maleriets og skulpturens udvikling fra oldtiden til og med barokken. Epokerne som behandles er især Ægypten, Hellas, Byzans, vesteuropæisk middelalder med romansk og gotisk stilfase, samt renæssancen og barokken

Udviklingen i undervisningen

4. klassetrin

Eleverne møder i fortællinger den nordiske mytologi, heltesagn fra Danmarks oldtid og islandske sagaer.

Halvt historisk, halvt mytisk stiger fortiden frem, dramatisk og handlingsmættet.

Skikkelser som Odin, Tor, Loke, Gunløg m.v. bliver med deres viljes kraft og hang til dåd, stående som idealer for eleverne, handlinger og symboler som giver næring til deres eget viljes- og følelsesliv.

I 4. klasse er det mere vigtigt med historier, end direkte historie-undervisning, men der lægges stor vægt på skildringen af dagliglivets helte, kvinder, bønder og slaver. Dette gøres gennem historiske livsbilleder og karaktertegning.

5. klassetrin

I 5. klasse begynder den egentlige verdenshistorie.

Her skildres menneskehedens historiske gang og eleverne hører om de store kulturperioder, den ur-indiske, den ur-persiske og den tid. Dette sker i enkle monumentale billeder og anskuelige fortællinger og bestemte, udvalgte repræsentanter for de mest karakteristiske folk og kulturperioder.

Det er vigtigt, at eleverne får en forståelse af, at menneskene i de tidligere kulturperioder, har levet og tænkt ganske anderledes end nutidens mennesker.

På baggrund af disse kulturperioder, med hver deres særpræg, træder nu den græske verden frem i myter og historier, f.eks. i skikkelse af Odysseus rejser og Iliaden.

Forskellen på Sparta og Athen er væsentligt i forståelsen af den græske kultur, ligesom en beskrivelse af oldtidens olympiske lege, som en hyldelse til guderne, er vigtig for forståelsen af grækernes måde at tænke på og indrette samfundslivet.

I 5. klasse arbejdes der meget og lægges stor vægt på beskrivelser af den græske kultur, som med sin kunst, gryende demokrati og sit tanke-liv viser klarhed og harmoni. Netop i 5.klasse fremstår eleverne som et billede på grækeren, de er endnu i harmoni imellem barndommens lethed og pubertetens tyngde.

På dette alderstrin kan det være godt og rigtig også at fortælle fra Danmarkshistorien.

På Rudolf Steiner skolen er historieundervisningen hovedsageligt verdenshistorie, men i takt med fortællinger om oldtidens og Europas historie berettes om den samtidige Danmarkshistorie.

6. klassetrin

I slutningen af 5. klasse eller begyndelsen af 6. klasse fortælles den græske historie frem til Alexander den Store.

Som en naturlig forsettelse af dette følger nu Roms historie.

Her lægges der vægt på den enkelte personligheds viljes kraftige indsats i det offentlige liv, på den kamp og strid, som formede romerstaten. Der fortælles om det nye menneskelige princip som ligger til grund for romerstaten, romerloven, skabt af mennesker for at opfylde retfærdighed for den romerske borger.

Vi begynder med historien om Roms grundlæggelse på de syv høje, hvorefter der må gøres et udvalg i fortællinger om de romerske konsuler og kejsere, f.eks. Cæsar og Augustus.

Rom danner også baggrunden for kristendommens tilblivelse og giver hermed en forståelse for den senere herskende kirke, som bliver den toneangivende i Middelalderen.

Denne tidsalders egenart fremstilles gennem farverige skildringer af folkevandringer, klosterlivet, ridderlivet, korstogene og kampen mellem kejser og pave.

For at give eleverne en fornemmelse for den historiske tidslinje, kan man fremstille en generationskæde. Eleverne stiller sig på række. En elev er én generation (ca. 33 år), tre elever 100 år osv.. På denne måde opleves med egne øjne, hvilket er et væsentligt tema for eleverne i denne alder, at de oplever historien med følelser og gemyt.

Fra 6. klasse kan man for alvor gøre brug af kausalitetsbegrebet.

7. klassetrin

Et centralt tema er middelalder-kulturens overgang til vores egen nyere tid, hvor de store skikkelser kan være Marco Polo, Henrik Søfareren, Jeanne og Johan Gutenberg.

Vigtige begivenheder er de store opdagelser, som fører europæerne ud i verden og den religiøse reformation. Undervisningen lægger vægt på enkelte mennesker som Columbus, Magellan eller Martin Luther, som repræsentanter for deres tid, og som skildrer deres kamp mod dogmer og forestillinger. At livet og udviklingen også havde sine negative sider i form af brutalitet, intolerance og guldthirst, bør der ikke lægges skjul på. Den europæiske imperialisme får en mere grundig behandling på et senere klassetrin.

Naturvidenskabens udvikling skildres bedst gennem skikkelser som Brahe, Bruno eller Galilei. Undervisningen føres frem til 1700-tallet.

8. klassetrin

Der undervises i historie og samfundslære fra 1700 op til nutiden.

Dette gøres i udvalgte kapitler af verdenshistorien, hvor hovedvægten lægges på samfundsændringer som følge af samfundsomvæltninger, tekniske opfindelser, industrialismen, handel og vækst.

Store politiske begivenheder som den franske revolution og den amerikanske borgerkrig fortælles. Hovedvægten i 8. klasse bliver lagt på en beskrivelse og billeder af samfundslivets omformning i det 19. og 20. århundrede.

De store og afgørende forandringer i vareproduktion, fordeling og transport behandles tematisk, f.eks. ved at skildre jernbanernes, og skibenes, senere bilens og flyvemaskinernes indvirkning på transport og rejser. Industrialiseringens og urbaniseringens følger for boligforhold, kost og energiforbrug, skolegang for alle, presse, nyhedsmedier, kemisk og mekaniseret landbrug behandles grundigt. Dermed lægges der stor vægt på årsagerne til den økonomiske vækst og de følger, som den har haft for livsvilkårene i verden.

I forbindelse med historien kan biografier om f.eks. James Watt, Edison, Rockefeller, Ford m.m., kaste et værdifuldt lys over hele historiefremstillingen.

9. klassetrin

Der undervises i historie og samfundslære.

Der arbejdes nu med samme tidsrum som i 8. klasse, men nu mere som idéhistorie og den politiske udvikling.

Den franske revolutions baggrund i oplysningstiden og den demokratiske udvikling i de vestlige lande udgør et væsentligt element af historieundervisningen.

Den globale sammenhæng behandles med vigtige træk fra vores århundrede, som har rødder i det 19. århundrede. Her behandles forskellige –ismer, socialisme, kommunisme, liberalisme eller imperialismen. Brugbare er beretninger om situationen i Europa ved overgangen til det 20.

århundrede, bl.a. urolighederne på Balkan, optrapningen til både 1. og 2. verdenskrig, Versaillesfreden og den russiske revolution. Der kan arbejdes med forskellige emner som f.eks. Gandhis arbejde og betydning, Rote Armee Fraktion, Ungdomsoprøret osv.

Hermed er der knyttet an til vore dages samfund og der berettes om det danske samfunds opbygning med grundlov, folketing, kongerige, valg, partier og repræsentation i stat og kommune. Magtbegrebet, individ og samfund, samfundsforandringer, organisationer og magt.

Lovgivning, domstole, politi, strafferet og civilret behandles.

Verdenssamfundets forskellige organisationer som EU, NATO og FN beskrives og emner som folkeret, krig og mellemfolkelige aftaler behandles og drøftes.